

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Τι δηλώνει ο όρος τρομοκρατία

Ο όρος **τρομοκρατία** δηλώνει μια σειρά ενεργειών που αποσκοπούν στην επιβολή του τρόμου με την άσκηση σωματικής ή/και ψυχολογικής βίας εναντίον οποιουδήποτε. Με αυτή την έννοια τρομοκρατία είναι και ο τρόπος διακυβέρνησης του λαού από μια μικρή μειοψηφία που στηρίζεται σε σκληρά μέτρα βίας και καταστολής (κρατική τρομοκρατία).

Ειδικότερα, ως **κοινωνικό πρόβλημα** δηλώνει η συστηματική χρήση βίας (βομβιστικές ενέργειες, απαγωγές, ομηρίες, αεροπειρατείες, δολοφονίες κ.λπ.) από ομάδες, οργανώσεις, κινήματα, μειονότητες, στρατούς ή μυστικές υπηρεσίες με σκοπό την πρόκληση τρόμου σε λαούς, κυβερνήσεις ή πολιτικούς αντιπάλους, προκειμένου να επιτύχουν τους πολιτικούς τους στόχους.

Συνήθεις επιδιώξεις της τρομοκρατικής δράσης είναι:

- ♦ η πολιτική, ιδεολογική, κοινωνική και οικονομική αλλαγή.

Η ανάκτηση εδαφών και η προάσπιση εθνικών δικαίων, που καταπατώνται από ισχυρά κράτη στο πλαίσιο της παρεμβατικής πολιτικής και του ελέγχου που ασκούν σε βάρος αδύναμων λαών ή εθνικών ομάδων.

Ιτία της τρομοκρατίας

Πολιτικά αίτια:

- Οι αυθαιρέσεις και η καπίεση αυταρχικών καθεστώτων, που ασκούν και τα ίδια τρομοκρατία αλλά προκαλούν και την τρομοκρατική δράση επαναστατικών ομάδων που αγωνίζονται για την ανατροπή τους.
- Οι αδικίες των ισχυρών κρατών σε βάρος μικρών λαών ή μειονοτήτων, με αποτέλεσμα η τρομοκρατία να θεωρηθεί από τους αδύναμους ως η μόνη μορφή πάλης με την οποία μπορούν να διεκδικήσουν τα δικά τους.

- Η ενίσχυση τρομοκρατικών ή παρακρατικών οργανώσεων από κυβερνήσεις που βρίσκονται σε κρίση, προκειμένου να παραμείνουν στην εξουσία.

Κοινωνικά – οικονομικά αίτια:

- Οι κοινωνικές αδικίες και ανισότητες, καθώς και τα σοβαρά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, που προκαλούν την οργή και τη βίαιη αντίδραση μεμονωμένων ατόμων ή οργανώσεων.
- Η οικονομική εκμετάλλευση και η παραβίαση των δικαιωμάτων των αναπτυσσόμενων ή αδύναμων κρατών από τα αναπτγμένα, ισχυρά κράτη, που προκαλούν την οργή και το μίσος των αδύναμων λαών.
- Η επιβολή ενός συγκεκριμένου οικονομικού και πολιτιστικού μοντέλου δυτικού τύπου μέσω της παγκοσμιοποίησης, που τροφοδοτεί τον φονταμενταλισμό.

Ιδεολογικά – πνευματικά – ηθικά αίτια:

- Η ιδεολογική κρίση της εποχής μας, που οδηγεί σε ιδεολογικά αδιέξοδα και στην επιλογή της τρομοκρατίας ως του μόνου ριζοσπαστικού μέσου για επίλυση των προβλημάτων και αλλαγή.

- Οι κάθε είδους φανατισμοί (π.χ. θρησκευτικοί, εθνικοί κ.λπ.), ο φονταμενταλισμός, ο ιμπεριαλισμός.
- Η κρίση των ηθικών αξιών.

Ψυχολογικά αίτια: Σχετίζονται με ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του «τυπικού» τρομοκράτη, όπως:

- ο εγωκεντρισμός και ο ναρκισσισμός,
- η εσωστρέφεια και η απομόνωση,
- η ιδεοληψία, που φτάνει στα όρια της παράνοιας,
- η απουσία αυτοεκτίμησης, τα συμπλέγματα κατωτερότητας, ο φθόνος.

Πιπτώσεις της τρομοκρατίας

Σε ψυχοσωματικό επίπεδο:

- Προκαλεί χιλιάδες θύματα παγκοσμίως.
- Προξενεί ανεπίωτο πόνο και ψυχικά τραύματα στους οικείους των θυμάτων αλλά και στους επιζήσαντες τρομοκρατικών επιθέσεων, φόβο, πανικό και ανασφάλεια σε όλο τον κόσμο.
- Δημιουργεί αισθήματα μίσους και εκδικητικότητας, τα οποία τροφοδοτούν έναν φαύλο κύκλο αίματος.

♦ **Σε κοινωνικοπολιτικό επίπεδο:**

- Δυναμιτίζει την κοινωνική ειρήνη και συνοχή.
- Υπονομεύει τη δημοκρατία, καθώς η κρατική εξουσία μπορεί στον αγώνα για την πάταξη της τρομοκρατίας (είτε είναι ελκρινής είτε χρησιμοποιείται ως πρόσχημα) να προχωρήσει στην εφαρμογή νόμων που θίγουν την ελευθερία και τα δικαιώματα των πολιτών. να επιτρέψει την ασύδοτη δράση των μυστικών υπηρεσιών και να εντείνει την αστυνόμευση, έχοντας επιπλέον και τη συναίνεση, λόγω του φόβου και της ανασφάλειας, του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας. Ο φόβος επίσης περιορίζει την ελευθερία σκέψης και έκφρασης, οι διαφωνούντες με τις κυρίαρχες πολιτικές και τις επιλογές της εξουσίας κινδυνεύουν να κατηγορηθούν ότι υποθάλπουν ή υποκινούν την τρομοκρατία, ενώ κοινωνικοί αγώνες μπορεί να συκοφαντηθούν και να υπονομευτούν.
- Προκαλεί ρήξη στις διακρατικές σχέσεις και μπορεί να οδηγήσει σε πολέμους στο όνομα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

- Δημιουργεί σοβαρά πολιτικά προβλήματα στο εσωτερικό των κρατών, αποσταθεροποιώντας κυβερνήσεις, προκαλώντας επεμβάσεις ξένων κρατών σε άλλα κράτη κ.λπ.

- ♦ **Σε οικονομικό επίπεδο:** Επιφέρει ύφεση σε κλάδους της οικονομίας ή στο σύνολο της οικονομίας μιας χώρας (υλικές καταστροφές σε υποδομές, οικονομικές ζημιές στον τουρισμό, οικονομική επιβάρυνση στον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω των πρόσθετων μέτρων ασφαλείας που πρέπει να παρθούν ή της αποκατάστασης των ζημιών από τρομοκρατικές ενέργειες).
- ♦ **Σε πολιτιστικό επίπεδο:** Εντείνει το πολιτιστικό χάσμα μεταξύ λαών, εθνοτήτων ή θρησκευτικών ομάδων (π.χ. Ανατολή-Δύση, χριστιανοί-μουσουλμάνοι κ.λπ.) δυσχεραίνοντας τη μεταξύ τους επικοινωνία και συνεργασία και ενισχύοντας τον ρατσισμό, την ξενοφοβία και τη μισαλλοδοξία.

Προτάσεις για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας

- Σημαντική στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας είναι η άρση όλων εκείνων των παραγόντων που συμβάλλουν στην εμφάνισή της:
- ♦ **Υπαρξη κράτους δικαίου και πρόνοιας:** Ευνομία, λειτουργία του κράτους βάσει των νόμων, διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών, μέριμνα για τους ασθενέστερους, καταπολέμηση της κοινωνικής αδικίας και των κοινωνικών ανισοτήτων.
 - ♦ **Αναθεώρηση της πολιτικής των ισχυρών κρατών προς τα ασθενέστερα:** Παράληψη από ηγεμονικές πρακτικές, από την επιβολή με κάθε μέσο της βούλησής τους, από τις παρεμβάσεις τους στα εσωτερικά των ασθενέστερων κρατών και την εκμετάλλευσή του φυσικού τους πλούτου.
 - ♦ **Η διεθνής κοινότητα** οφείλει να επιδιώξει τη συνεργασία μεταξύ των λαών και την εξεύρεση δίκαιων και βιώσιμων λύσεων σε διεθνή προβλήματα (π.χ. Παλαιστινιακό, Κουρδικό κ.λπ.), την τήρηση των κανόνων του διεθνούς δικαίου, τη δίκαιη κατανομή του πλούτου και την άμβλυνση των ανισοτήτων, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τον σεβασμό στο δικαίωμα αυτοδιάθεσης των λαών, στην πολιτισμική φυσιογνωμία τους και στους διαφορετικούς τρόπους ύπαρξης.
 - ♦ **Λήψη μέτρων** σε κρατικό ή διακρατικό επίπεδο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τα οποία όμως δεν θα παραβιάζουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών.
 - ♦ **Φροντίδα των φορέων αγωγής** για την πνευματική, ηθική και ψυχική καλλιέργεια των ατόμων, την εμπέδωση των ανθρωπιστικών αξιών, τη διαμόρφωση υγιούς κοινωνικής και πολιτικής συνείδησης, την ανάπτυξη πνεύματος αλληλεγγύης και συνεργασίας.
 - ♦ **Η συναίσθηση της προσωπικής ευθύνης** που φέρει κάθε άτομο για την ηθική και πνευματική του ανάπτυξη και τη στάση του (ευαισθητοποίηση, ενεργοποίηση κ.λπ.) απέναντι σε φαινόμενα που τροφοδοτούν την τρομοκρατία.

Ο πρωτόφαντος πόλεμος με τα φαντάσματα και οι ουτοπίες του

Ο 20ός αιώνας έχει μείνει στην Ιστορία ως ο αιώνας δυο φοβερών, πολυαιματιων Παγκόσμιων Πολέμων, που συνοδεύτηκαν από έναν αγωνιώδη Ψυχρό Πόλεμο, ανάμεσα σε δυο υπερδυνάμεις που καθεμιά τους ορεγόταν να κυριαρχήσει στην Οικουμένη. Ο 21ος αιώνας θα είναι τάχα ο αιώνας ενός τρίτου Παγκόσμιου Πολέμου, ανάμεσα σε μίαν επιτιθέμενη αόρατη υπερδύναμη και σ' έναν μεγάλον αριθμό αμυνόμενων χωρών, που η πρωτόφαντη αυτή δύναμη θέλει να τις αφανίσει, επειδή τις θεωρεί άρνηση και θανάσιμη απειλή κατά των θρησκευτικών, πολιτικών και όποιων άλλων «πιστεύω» και φιλοδοξιών της – ακόμα και της επιβιώσής της;

Τις ειδοποιούς διαφορές αυτού του **ιδιότυπου** πολέμου με όλους τους προηγούμενους, τους λεγόμενους «κλασικούς», τις ξέρει ο καθένας: Όχι πια πόλεμος κρατών κατά κρατών. στρατών κατά στρατών, όχι μάχες εκ παρατάξεως, όχι καν βομβαρδισμοί στρατιωτικών στόχων ή και πόλεων. Μόνο **εκρηκτικές** επιθέσεις κατά «συμβολικών» κτιρίων ή πολυσύχναστων αστικών χώρων, από μια χούφτα άγνωστους φανατικούς που σκοτώνουν αγνώστους και σκοτώνονται μαζί τους.

Την ακόμα πιο τραγική διαφορά αποτελεί το ότι θύματα αυτού του πολέμου δεν είναι ένοπλοι αντίπαλοι, αλλά –στη συντριπτική πλειοψηφία τους– άοπλοι, ανυπεράσπιστοι, περαστικοί, που καμιά δεν έχουν σχέση με τις «εχθρικές» κυβερνήσεις κι εξουσίες, με τα «κέντρα αποφάσεων», που τόσο τα μισούν οι βομβιστές, επειδή τα θεωρούν υπαίτια της δικής τους δυστυχίας. Πόλεμος κατά των αν-εύθυνων και των άφταιγων, κατά των «ανθρώπων του δρόμου» που, ξαφνικά κι αναίτια, γίνεται τάφος τους.

Μια ακόμα διαφορά: ο πόλεμος αυτός δεν είναι σύγκρουση ισχυρών κατά ισχυρών (ή περίπου) αλλά πόλεμος φτωχών (της Ανατολής) κατά πλουσίων (της Δύσης) και των συμμάχων

ή συμπαραστατών τους. Η **ευμάρεια**, ο **όλβος**, η χλιδή των «δυνατών» –που **αρδεύεται**, κατά ένα μεγάλο μέρος, από την υποταγή και την εκμετάλλευση των ενδεών χωρών– στοιχειοθετεί, για τις τελευταίες, «κύβητ» και πρόκληση κατά των αδύναμων, και επιχείρημα μέγα για τους πηγές τους, που μανιάζουν να καταλύσουν αυτή την υπεροχή και τους υπερέχοντες.

Αλλά εδώ **ενεδρεύει** και η ουτοπία τους. Όσα πλήγματα κι αν καταφέρουν στους «πλουσιότατους», όσα δημόσια ή μη οικοδομήματα κι αν ανατινάξουν, όσες χιλιάδες πολίτες κι αν σφαγιάσουν, είναι αδύνατο να τους φτωχύνουν απ' **τ' αρίφνητα** αγαθά τους, ν' αποδυναμώσουν την ανεξάντλητη αρματοσιά τους, να τους επιβάλουν την πίστη τους και την εξουσία τους. Ακόμα κι αν κατόρθωναν να εξοντώσουν τους νυν πηγές τους –πολιτικούς, οικονομικούς κ.λπ.–, τη θέση τους θα έπαιρναν αμέσως άλλοι, ακόμα πιο ασυμβίβαστοι, ακόμα πιο **συνασπισμένοι**, ακόμα πιο ανελέπτοι σε «μέτρα ασφάλειας», αφού θα είχαν πια την πάγκοινη **συγκατάθεση** των πολιτών τους να αμυνθούν κατά των μαζο-δολοφόνων και να εξαφανίσουν από προσώπου Γης τους **υπονομιευτές** της ευπορίας και της «τάξης» του Πρώτου και του Νέου Κόσμου. Έτσι, θα θυσιάζονται όλο και πιο πολλοί αμέτοχοι κι απ' τα δύο «στρατόπεδα», ενώ θα μένουν σώοι, ανέπαφοι και «δικαιωμένοι» οι ένθεν κακείθεν

Ουτοπική, όμως, αποδεικνύεται και η πανσπερσία κατά των τρομοκρατών. Επειδή η «σταυροφορία» της αποτελεί πόλεμο πασίγνωστων κατά αγνώστων, που οι πρώτοι είναι ανήμποροι να τους αντιμετωπίσουν, μια και δεν ξέρουν ποιοι, πού, πώς, πότε οι δεύτεροι θα χτυπήσουν.

Στον γνωστό λόγο του της 4.6.1940 στη Βουλή των Κοινοτήτων, ο Τσώρτσιλ διακήρυττε: «Θα πολεμήσουμε [τους χιτλερικούς] στη γη και στη θάλασσα, θα πολεμήσουμε στον αέρα, θα πολεμήσουμε στις ακτές, στους κάμπους και στους δρόμους: δεν θα παραδοθούμε ποτέ». Αλλά σήμερα πώς οι αμυνόμενοι θα πολεμήσουν στρατούς-φαντάσματα, μαχητές-σκιές, όπλα ανεξινίαστα – που απειλούν κάθε στιγμή, κάθε πόλη, κάθε χτίριο, κάθε δρόμο, κάθε ανθρώπινη ομάδα, ανύποπτη, ανυπεράσπιστη στο έλεος ανθρώπων χωρίς έλεος;

Απ' τη μια, τ' αμέτρητα στρατά και τα τέλεια όπλα των δυνατών, αλλά και η τέλεια άγνοιά τους για τον χρόνο, τον τόπο και τα μέσα της επίθεσης – απ' την άλλη, μερικοί αυτόχειρες και κάμποσοι τόνοι εκρηκτικών, αλλά και η τέλεια γνώση των σκοπών και των στόχων τους. Το παλαιό «δικαίο του ισχυρότερου» ανατρέπεται: οι εξ ορισμού «επιφανείς» πανίσχυροι μένουν ανίσχυροι μπρος στους εξ ορισμού ανίσχυρους, επειδή ετούτοι διαθέτουν την ασύλληπτη ισχύ της αφάνειας και του αιφνιδιασμού. Κι ακόμα, επειδή οι πρώτοι κατέχονται από έρωτα ζωής –έστω και εις βάρος των άλλων–, ενώ οι δεύτεροι από λατρεία θανάτου των άλλων και του εαυτού τους. Για τούτους, το ανέφικτο «ευ ζην» έχει αντικατασταθεί με το (κατά την πίστη τους) «ευ θνήσκειν», το εφικτότατο.

Και δεν βλέπουν (δηλαδή δεν θέλουν να βλέπουν), τόσο οι επιτιθέμενοι αόρατοι όσο και οι αμυνόμενοι ορατότατοι, πως ο καθένας τους παίζει το παιχνίδι του άλλου: Όσο περισσότερο αχόρταγο δείχνονται οι κάθε «κράτορες» και «άρχες», τόσο πιο αιμοδιψείς θα γίνονται οι βομβοκράτες... όσο περισσότερο αδιαφορούν οι υπερείργοι για τις τύχες και το μένος των απόρων, τόσο περισσότερο θ' απλώνεται και θα εντείνεται των απόρων ο φονικός οίστρος... και, όσο περισσότερο η τρομοκρατία θα μανιάζει και θα θερμιάει, τόσο πιο πολύ θα φουντώνει, θα δικαιώνεται, θα «αγιοποιείται» η αντίδραση των αμυνόμενων και η μέγγενή τους επί δικαίων και αδικών.

Κύκλος φαυλότατος... αδιέξοδο ζοφερό... πόλεμος χωρίς νικητές και χωρίς τέλος, αφού οι φονταμενταλιστές δεν μπορούν να κατατροπώσουν ή έστω να **λυγίσουν** τους «άπιστους», και οι «άπιστοι» δεν μπορούν να κοιμηθούν για τον φόβο των «πιστών». Τέτοιος προμηνύεται ο αιώνας μας: Αιώνας απίθανης προόδου που μεταλλάζει σε αιώνα **απύθμενου** τρόμου;

Μάριος Πλωρίτης, εφημ. Το Βήμα, 30-11-2003

« Ο πρωτόφαντος πόλεμος με τα
φαντάσματα και οι ουτοπίες του »

B1. Ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας
δεν μπορεί να είναι αποσελεσματικός: Να γρά-
ψετε μια παράγραφο 60-80 λέξεων με θεματική
περίοδο την παραπάνω.

B2. Αλλά εδώ ενοδερεύει... απ' αυτούς:

με ποιο τρόπο (ή τρόπους) αναγκάζει τον συλλογι-
σμό του ο Μάριος Αβλαρίτης στην παραπάνω
παράγραφο;

B3. @ Να δικαιολογήσετε τη χρήση των εφημίων
στιγής στα εφημια: - « στρατόγερα » και
- κύκλος φανδότητος... αδιέξοδο φοβερό...

(β) Εκρηκτικές, αρδεύεται, να λυγίσουν, απόθμενος:
οι παραπάνω λέξεις χρησιμοποιούνται κυριολεκτικά
ή μεταφορικά; Να γράψετε για καθεμιά 2 ηρωτά-
σεις: στη μία θα χρησιμοποιούνται με την αναφορική
και στην άλλη με την συνυποδηλωτική τους εφημία.

(γ) ιδιότητος, όλβος, ενοδερεύει, αρίφνητα:
να γράψετε συνώνυμα που θα αποδίδουν πιο
απλό-οικείο ύφος.

(δ) ευμάρεια, συνασπισμένοι, δυχματάσθην,
υπονομευτές: να γράψετε συνώνυμα που
θα υποδιώκουν το ύφος πιο οικείο.